

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht

16 februari 1994

390-137

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Woningbouwlocaties Streekplan
Utrecht / [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. -
Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-635-2
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Utrecht (provincie) /
woningbouwlocaties ; Utrecht (provincie).

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde Staten van
de provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

uw kenmerk
RR/RPO

uw brief
d.d. 28 oktober 1993

ons kenmerk
U131-94/Sc/yh/390-136

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Woning-
bouwlocaties Streekplan Utrecht

doorkiesnr.

Utrecht,
16 februari 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet Milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie heeft waardering voor de overzichtelijke wijze waarop veel milieu-informatie in het MER en de bijbehorende rapporten is bijeengebracht. Zij signaleert in haar advies echter tegelijkertijd tekortkomingen in het MER op een viertal essentiële onderdelen. Deze zijn naar de mening van de Commissie dermate belangrijk dat een aanvulling op het MER nodig is alvorens dat rapport kan dienen als toereikende onderbouwing voor het streekplan. De bedoelde onderwerpen zijn in het bijgaande advies vermeld met aanbevelingen over de wijze van aanvulling. Daarnaast vraagt de Commissie nog uw aandacht voor het volgende.

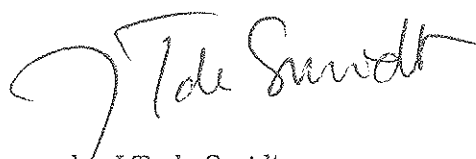
Voor de ontwikkeling van het streekplan spelen verschillende beleidsdocumenten op nationaal en provinciaal niveau (met name VINEX, startconvenant VINEX Verstedelijking Stadsgewest Utrecht, Perspectieverschets Ruimtelijke Ordening 2015 en Overlegnota van Schets naar Plan) een belangrijke rol. Deze documenten zijn alle zonder toepassing van m.e.r. tot stand gekomen. In het MER voor het ontwerp-streekplan is er mee volstaan naar die beleidsdocumenten te verwijzen zonder duidelijke uitleg over de wijze waarop de diverse essentiële uitgangspunten tot stand zijn gekomen en zonder onderbouwing met milieu-argumenten. Opvallende voorbeelden hiervoor zijn de toevoeging van het voorkeursalternatief III in een gevorderd stadium van de opstelling van het MER en het buiten beschouwing laten van de locatie Schalkwijk voor de periode na 2005.

De Commissie stelt vast dat daarmee de ruimte voor toepassing van m.e.r. bij het streekplan ten onrechte is ingeperkt.

Op 8 februari 1994 maakten het rijk, de provincie Utrecht en het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) bekend een onderhandelaarsaccord te hebben gesloten als tussenstap naar het definitieve uitvoeringscontract over de VINEX-verstedelijkingsopgave voor de regio Utrecht. Het accoord maakt afspraken over de bouw van 31.600 woningen in de regio Utrecht waaronder 20.000 woningen in de ontwikkelingsrichting Utrecht/Vleuten-De Meern, 5.600 woningen in bestaand stedelijk gebied en 6.000 woningen in Houten-Zuid. Het accoord loopt daarmee vooruit op de vaststelling van het streekplan. In de toetsing heeft de Commissie de resultaten van dit accoord niet betrokken, omdat zij slechts kan beoordelen wat haar is aangeboden als behorende bij het MER voor het streekplan. Het accoord heeft de essentie van m.e.r. buitenspel gezet door de gevolgen voor het milieu bij de keuze tussen alternatieven in het kader van de m.e.r.-procedure buiten beschouwing te laten.

Gaarne zal de Commissie vernemen hoe u van dit advies gebruik maakt, voordat u tot besluitvorming overgaat.

Hoogachtend,

dr. J.T. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport
Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht door de
Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht

de secretaris

drs. J.J. Scholten

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 16 februari 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1	Inleiding 1
2	Oordeel over het MER en aanbevelingen voor aanvulling 2
2.1	Hervestiging van glastuinbouw uit Vleuten-De Meern 2
2.2	Doorkijk na 2005 3
2.3	Alternatieven 4
2.4	Verkeer en vervoer 7

BIJLAGEN

- 1 Brief van het bevoegd gezag d.d. 28 oktober 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 2 Tekst openbare bekendmaking in de Staatscourant, nr. 208 d.d. 29 oktober 1993
- 3 Projectgegevens
- 4 Lijst van inspraakreacties en adviezen
- 5 Overige opmerkingen over het MER

Het provinciaal bestuur van Utrecht heeft het voornemen voor het gehele grondgebied van de provincie een nieuw streekplan vast te stellen. Daarin is onder meer aan de orde de aanwijzing van bouwlocaties voor in totaal 46.000 woningen voor de periode 1995-2005. Van dit aantal moeten ongeveer 30.600, respectievelijk 12.200 woningen in de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort worden ondergebracht. Omdat het streekplan het eerste ruimtelijk plan is dat voorziet in de vastlegging van deze bouwlocaties, dient voor dit onderzoek van het Streekplan milieu-effectrapportage (m.e.r.) te worden uitgevoerd. In het kader van de Wet milieubeheer zijn Provinciale Staten van Utrecht zowel bevoegd gezag als initiatiefnemer bij deze m.e.r.

Per brief van 28 oktober 1993 (zie bijlage 1) heeft de provincie de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER). Het MER, de samenvatting en de bijlagen alsook het ontwerp-streekplan werden op 29 oktober 1993 bekendgemaakt (zie bijlage 2). Gelegenheid tot inspraak werd geboden in de periode van 1 november 1993 tot en met 14 januari 1994. Informatie-avonden in de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort werden gehouden op respectievelijk 30 november en 2 december 1993.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. Deze werkgroep is dezelfde werkgroep die op 20 februari 1992 een advies voor richtlijnen voor het MER opstelde en vervolgens op 5 april 1993 een advies voor aanvullende richtlijnen uitbracht. De samenstelling van deze werkgroep en overige projectgegevens zijn vermeld in bijlage 3 bij dit advies. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie".

Bij de opstelling van dit advies heeft de Commissie de (13) van het bevoegd gezag ontvangen schriftelijke adviezen, commentaren en opmerkingen in beschouwing genomen (bijlage 4). Voor zover relevant geacht, is in voetnoten naar deze inspraakreacties verwezen. De informatie-bijeenkomsten die door de provincie werden belegd op 30 november en 2 december 1993 in respectievelijk Utrecht en Amersfoort leverden geen opmerkingen over het MER op.

De opbouw van dit toetsingsadvies is als volgt. In hoofdstuk 2 wordt een algemeen oordeel gegeven over de kwaliteit van het MER en bijbehorende rapporten voor de besluitvorming over het streekplan met aanbevelingen over de wijze waarop de geconstateerde tekortkomingen in het MER behandeld kunnen worden. In een aparte bijlage (bijlage 5) worden nog enkele andere opmerkingen gemaakt die van belang kunnen zijn voor de verdere besluitvorming.

Het MER inhoudende het Hoofdrapport, de Samenvatting van het MER, kaartbijlagen en twee Basisrapporten bevat veel milieu-informatie, die is gepresenteerd in een overzichtelijke vorm, verdeeld over de diverse rapporten. Ondanks de grote hoeveelheid milieu-informatie die aldus is bijeengebracht, zijn verschillende essentiële aspecten onderbelicht en dus onduidelijk gebleven. Deze aspecten zijn naar de mening van de Commissie dermate belangrijk dat zij aanvulling behoeven alvorens gesteld kan worden dat het MER kan dienen als toereikende onderbouwing met milieu-informatie voor de vaststelling van het streekplan¹. Het gaat met name om de volgende vier onderwerpen.

2.1 Hervestiging van glastuinbouw uit Vleuten-De Meern

Het streekplan dient een uitwerking te geven van het rijksbeleid in het provinciaal beleid, en wel in relatie tot eerder geformuleerd beleid in de provincie. In dit opzicht heeft het MER te maken met de strijdigheid tussen enerzijds de vaststelling van ontwikkelingsrichting Vleuten-De Meern met ca. 20.000 woningen in de periode tot 2005 in de PKB-Nationaal Ruimtelijk Beleid (verbonden aan de VINEX) gevolgd door het startconvenant VINEX Verstedelijking Stadsgewest Utrecht (van maart 1993) met verplaatsing van het kassengebied Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en omgeving²] en anderzijds de wens neergelegd in het eindrapport van de Stuurgroep Groene Hart van 1992 betreffende een onbebouwde groene geleedingszone tussen Harmelen en Vleuten-De Meern van circa 2 km.

Uiteraard is de PKB in dit verband een belangrijk gegeven. Anderzijds is ook het zoveel mogelijk tegen aantasting vrijwaren van het groene hart een belangrijke natuur- en landschapsdoelstelling in het rijks- en provinciale ruimtelijk beleid. Een confrontatie van beide visies in het MER en een daaraan verbonden afweging beschouwt de Commissie als wenselijk.

In het MER zijn deze voornemens onvoldoende met elkaar geconfronteerd en uitgewerkt. Weliswaar is in het voorkeursalternatief III en het zogeheten Natuuralternatief rekening gehouden met de verplaatsing van het bestaande kassengebied uit Vleuten-De Meern, maar daarbij is steeds uitgegaan van verplaatsing naar het gebied van de Harmelerwaard en omgeving waarvoor een areaal van netto circa 180 ha benodigd zou zijn. **Naar de mening van de Commissie moet het MER daarnaast aangevuld worden met een beschouwing omtrent andere verplaatsingsmogelijkheden waarbij respectievelijk 0, 60 en 120 ha in de Harmelerwaard zouden worden geprojecteerd.** Dit vanwege de aard van deze in het Groene Hart gelegen locatie en de grote onzekerheid over de feitelijke behoefte aan hervestiging in de Harmelerwaard en omgeving³]. De aanpak volgens de hervestigingsmogelijkheden van 180 tot en met 0 ha in de Harmelerwaard en omgeving zou ook in lijn zijn met het MER

1 Zie ook inspraakreactie nummer 3 (bijlage 4).

2 Zie inspraakreacties nummers 1, 2 (bijlage 4).

3 Zie inspraakreactie nummer 10 (bijlage 4).

dat momenteel wordt opgesteld door het Regionaal Beraad Utrecht voor het Intergemeentelijk Structuurplan dat die problematiek behandelt voor het Stadsgewest Utrecht⁴].

De aanbevolen aanpak zou tevens beantwoorden aan het onderdeel van de aanvullende richtlijnen voor het MER (vastgesteld op 27 april 1993), waarin over het voornemen het kassengebied Vleuten-De Meern te verplaatsen naar de Harmelerwaard en omgeving de volgende vragen werden gesteld:

- Hoe past het voornemen in het landelijke- en streekplanbeleid onder andere met betrekking tot het Groene Hart?
- Welke andere locaties zijn in beschouwing genomen en waarom is de voorkeur naar genoemde locatie uitgegaan?
- Welke besluiten moeten nog worden genomen om de verplaatsing te realiseren en hoe wordt de verplaatsing georganiseerd (individueel of collectief)?
- Welke ruimte is er nog om op basis van de resultaten van het MER op het voornemen tot verplaatsing terug te komen?

2.2 Doorkijk na 2005

Een streekplan behoort ook de eventuele ontwikkelingsmogelijkheden voor woningbouw na afloop van de planperiode tot aan een bepaalde horizon te beschouwen, zoals in de Perspectieverschets Ruimtelijke Ordening 2015 van de provincie (vastgesteld in 1991). Dat is o.a. nodig om te kunnen voorkomen dat op de lange termijn een stagnatie zal optreden in de vervulling van de woningbouwbehoefte vanwege de lange voorbereidingstijd die grote woningbouw- en infrastructuurprojecten vergen.

Het MER geeft geen duidelijk zicht op de ontwikkelingen na de planperiode (na 2005) ⁵]. Het gaat hierbij om de opvang van de na de planperiode benodigde woningbouw binnen de grenzen van de provincie Utrecht of daarbuiten (in Flevoland en Gelderland). In paragraaf 2.5 van het Hoofdrapport MER worden de ontwikkelingsmogelijkheden kort aangestipt. Daarin wordt geconcludeerd dat voor de opvang van een deel van de geraamde woningbehoefte tot 2005 en ook voor de periode na 2005 geen ruimtelijke mogelijkheden binnen de provincie Utrecht aanwezig zijn. Paragraaf 2.5 van het MER vervolgt met te stellen dat noodgedwongen dit tekort dient te worden geaccepteerd, tenzij in aangrenzende gebieden additionele opvangcapaciteit voor woningbouw kan worden gevonden (Flevoland en/of Gelderland). Een geargumenteerde beschouwing over de ruimtelijke en bestuurlijke mogelijkheden van een opvangcapaciteit buiten de provincie ontbreekt echter in het MER. Er wordt slechts verwezen naar de tekst van het Ontwerp-Streekplan en de daarbij behorende "Ontwikkelingskaart na 2005" op pagina 167. Daardoor is niet duidelijk of een "Utrechts" woningbouwprogramma inderdaad in Flevoland of Gelderland kan worden gerealiseerd en zo ja, volgens welk tijdschema. Evenmin is aangegeven of de

4 Inspraakreactie nummer 3, (bijlage 4) wijst op het gebrek aan duidelijkheid over de relatie van dit m.e.r. met de m.e.r. ten behoeve van het Intergemeentelijk Structuurplan van het RBU.

5 Zie inspraakreactie nummer 2 (bijlage 4).

infrastructuur van het verkeer en vervoer daarop berekend is. Zelfs is niet duidelijk gemaakt waarom een "overloop" van woningbouw uit het stadsgewest Utrecht wél in Flevoland zou kunnen worden ondergebracht en niet in de beter bereikbare regio Amersfoort. Het MER stelt namelijk- overigens zonder motivering- als uitgangspunt (bladzijde 4.2) dat de woningmarkten bij Utrecht en Amersfoort onderling niet uitwisselbaar zijn.

Het ontwerp-streekplan geeft aan (op bladzijde 43), op basis van de visie van het gebrek aan ruimtelijke mogelijkheden binnen de provinciegrenzen voor grootschalige woningbouw, dat het raadzaam wordt geacht rekening te houden met de zogenoemde Flevoland-optie in de periode 2000-2005 met een totaal van circa 3000 woningen (zie ook Hoofdrapport MER, pagina 2.6). De mogelijkheid van opvang buiten de provincie Utrecht strookt niet met het Startconvenant VINEX dat stelt dat voor de periode 2005-2015 Nieuwegein (waaronder de locatie Rijnenburg) en Houten (waaronder Schalkwijk) gezien worden als nader af te wegen ontwikkelingsrichtingen. Ook het RBU houdt in de opzet van het intergemeentelijk structuurplan rekening met verdere ontwikkeling na 2005 van nieuwe locaties in het Stadsgewest⁶].

De Commissie acht daarom als aanvulling op het MER een goed geargumenteerde beschouwing van de diverse ruimtelijke mogelijkheden en moeilijkheden voor de periode na het jaar 2005 met inbegrip van het tijdsaspect nodig. Zij wijst erop dat het bij een eventuele stagnatie niet alleen om een verstoring van de woningmarkt gaat. Immers, als in de toekomst ruimtelijke en bestuurlijke problemen zouden dwingen tot geforceerde beslissingen, is het gevaar niet denkbeeldig dat tot bouwlocaties moet worden besloten zonder dat de voor het milieu minst schadelijke oplossingen voldoende meegewogen kunnen worden. In dit verband wordt gewezen op de voorspelling over de autonome ontwikkeling in § 5.7.3 van het Hoofdrapport waarin staat dat als de grootschalige woningbouw niet plaatsvindt, verschillende gemeenten in de provincie toch zullen trachten een deel van de woningbehoefte op te vangen door kleinschaliger woningbouw in elke gemeente afzonderlijk.

2.3 Alternatieven

In het MER is getracht op systematische wijze alternatieven te ontwerpen, een streven dat op zich door de Commissie wordt gewaardeerd. Er zijn echter kritische opmerkingen te maken over de inhoud van de alternatieven en over de samenstelling van de verzameling alternatieven die in dit MER op hun milieu-effecten worden onderzocht.

De Commissie is van oordeel dat de alternatieven, zonder duidelijke noodzaak, op een te hoog abstractie-niveau zijn ontwikkeld. Alle in beschouwing genomen deelgebieden worden belegd met een homogeen veronderstelde stedelijke occupatie, met een gemiddelde taakstellende dichtheid. De geprononceerde rol van de markt bij het realiseren van de woningbouw (aandeel circa 70%) zal het echter moeilijk maken de taakstellende gemiddelde dichtheid van 33,3 woningen/ha (bruto) te halen. Dit is in het MER niet als probleem onderkend.

6 Zie ook inspraakreactie nummer 9 (bijlage 4).

De gevolgen van een lagere dichtheid op de locatie-problematiek kan, zeker in het licht van provinciaal beleid, aanzienlijk zijn.

Nergens is, bij voorbeeld aan de hand van ontwikkelingsprofielen, een uitspraak gedaan over mogelijke verschillen in dichtheid voor de diverse locaties, met name over de consequenties daarvan voor de stedenbouwkundige opzet. Een daarop gerichte visie alsmede daaraan verbonden meer of minder globale richtlijnen ontbreken. Naar de mening van de Commissie zijn die echter nodig om het lokale en interlocale ruimtelijk beleid zo te kunnen sturen dat de relevante milieubelangen tot hun recht komen. Woondichtheden zijn niet alleen van invloed op de structuur van de ontsluiting voor het verkeer en het openbaar vervoer maar ook op de modal split, - een belangrijk element in het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer. Ze zijn ook nauw verbonden met de keuze tussen bijvoorbeeld milieuzuinig bouwen en meer ecologisch gericht bouwen. Verder beïnvloeden zij de getalsverhouding tussen sociale woningbouw en de bouw van andere typen van woningen. In bijzondere mate betreft dat de ontwikkelingsrichting Vleuten-De Meern. Het uitkopen van glastuinbouw zal immers veel geld vergen en zodoende wellicht dwingen tot de bouw van een meer dan evenredig aantal premie-koop en vrije sector woningen; de lokale woningmarkt kan echter maar een bepaald percentage vrije sector woningen opnemen. Het simpelweg uitgaan van één (homogene) dichtheid brengt in de ogen van de Commissie het bezwaar mee dat bepaalde secundaire effecten van woningbouw die tot verandering in het landschap kunnen leiden, b.v. in de groene uitloop gebieden, buiten beeld blijven. Het heeft voorts tot gevolg gehad dat mogelijkheden om mitigerende maatregelen te treffen, in relatie tot een bepaalde stedenbouwkundige opzet, niet zijn onderzocht. Bij voorbeeld zal het in een deelgebied met een lage dichtheid beter mogelijk zijn om cultuurhistorisch en/of ecologisch waardevolle elementen in het stedelijk weefsel op te nemen dan in een dichter bebouwd woongebied.

Mede door het achterwege laten van een "invulling" van de deelgebieden, hoe globaal ook, ontstaat het beeld dat de alternatieven losse verzamelingen van deelgebieden blijven die weliswaar afzonderlijk op een aantal milieu-effecten zijn onderzocht maar als geheel niet (hoeven te) leiden tot consistente stadsgewestelijke modellen.

Zelfs voorbijgaande aan dit bezwaar zijn de uiteindelijk gekozen thema's weinig overtuigend uitgewerkt.

Het natuuralternatief scoort zo slecht op 'natuur' dat het beter 'energie en grondstoffenmodel' genoemd had kunnen worden als het echt bijna identiek is met dit model (zoals op pagina 6.22 van het Hoofdrapport wordt vermeld) ware het niet dat de score ten opzichte van verkeer en vervoer van dit alternatief daarvoor te slecht is. De naamgeving in relatie tot de score komt de overtuigingskracht van het rapport niet ten goede. Het verdient aanbeveling het alternatief te schrappen.

Dit heeft wel als nadeel dat het 'Kosten-alternatief' als enige thematische alternatief overblijft terwijl het kostenaspect niet als een thema beschouwd kan worden. In feite is het een toetsingscriterium aan de hand waarvan de overige alternatieven mede vergeleken hadden kunnen worden. (Overigens worden onder de kostenfactoren de ontwikkelings- en exploitatie kosten gemist voor de

ontsluiting met hoogwaardig openbaar vervoer in de ontwikkelingsrichting Rijnenburg die een prominent onderdeel is van het kostenalternatief⁷].

De wijze waarop het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) is uitgewerkt in het MER roept eveneens bezwaren op. Dit over drie ontwikkelingsrichtingen in de stadsregio Utrecht verbrokkelde alternatief (Vleuten- De Meern, Rijnenburg en Houten-Zuid) kan nauwelijks een samenhangende stadsgewestelijke configuratie geven. De aanwijzing van slechts twee blokken (R3 en R6) is niet gunstig voor het ontwikkelen van een doeltreffende openbaar vervoer verbinding in dat deel van de regio Utrecht. In het MMA is geen rekening gehouden met een verplaatsing van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern; een dergelijke verplaatsing is in het MER slechts opgenomen in het voorkeursalternatief III en het zogeheten Natuuralternatief. Ook is in het MMA onvoldoende rekening gehouden met een milieuvriendelijke inpassing van allerlei milieuknelpunten in de verschillende ontwikkelingsrichtingen, zoals b.v. de ontsluiting door middel van openbaar vervoer en verbindingen voor snel en langzaam verkeer, het voorkomen van veel cultuurhistorische waarden in de blokken H1 tot en met H4 in Houten-Zuid, de barrierewerking van de A1 en A28, van het klaverblad Hoevelaken en van de spoorlijn Amersfoort-Zwolle alsook de aanwezigheid van oude afvalstortplaatsen in Hooglanderveen⁸.

Het MER dient daarom aangevuld te worden om het MMA te presenteren als uitvoeringsmogelijkheid die voldoende realiteitswaarde bezit om gelijkwaardig te kunnen zijn aan de drie voorkeursalternatieven.

In deze aanvulling dient rekening te worden gehouden met de problematiek van hervestiging van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern en aan mogelijke ontwikkelingen na 2005 zoals hiervoor beschreven in de paragrafen 2.1 en 2.2 van dit advies. Wat de hervestigingsproblematiek van de glastuinbouw betreft, betekent dit concreet dat in de uitwerking van het MMA aandacht wordt besteed aan een ontwikkeling zonder verplaatsing van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern (zoals aangegeven in het MER in § 9.2 van het Hoofdrapport) en aan een ontwikkeling met verplaatsing van de glastuinbouw naar elders dan in de Harmelerwaard en omgeving (de nul - optie voor de Harmelerwaard, zoals aangegeven in § 2.1 van dit advies).

In de opstelling van dit MMA behoren de milieuknelpunten, zoals hiervoor aangegeven, ingepast te worden en moet worden nagegaan welke positieve kwaliteiten, die in een stadslandschap tot ontwikkeling gebracht kunnen worden zoals cultuurhistorische elementen en potenties voor natuurontwikkeling, tot hun recht kunnen komen.

Als zou blijken dat de zoekruimte voor dit MMA wat ruimer genomen zou moeten worden om bijvoorbeeld te kunnen komen tot een samenhangend stadsgewestelijk model, dan kan dat gebeuren door gebruik te maken van de bevindingen van de studie die is ondernomen in opdracht van de Stichtse Milieu Federatie en het Utrechts Landschap⁹].

7 Inspraakreactie nummer 3 (bijlage 4).

8 Zie inspraakreactie nummer 13 (bijlage 4).

9 "Waar wonen"? een onderzoek naar een meest milieuvriendelijk alternatief binnen het MER Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht; zie inspraakreactie nummer 7 (bijlage 4).

2.4 Verkeer en vervoer

De behandeling van de verkeer - en vervoerproblematiek in het MER laat te wensen over. **Aanvulling van het MER is nodig op de volgende drie punten:**

1. De groeipercentages voor het autoverkeer die in de prognoseberekeningen zijn gebruikt, zijn vertalingen van de doelstellingen uit het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer. In het MER dient te worden aangegeven op welke wijze de provincie de taakstellende groeipercentages (op streekplanniveau) denkt te bereiken. Daarbij gaat het om het aangeven van concrete sturingsinstrumenten op streekplanniveau (bijvoorbeeld benodigde openbaar vervoer infrastructuur, hogere bebouwingsdichtheden rondom stations en halteplaatsen voor het openbaar vervoer, de locatie van bedrijfsterreinen, mobiliteitsbeperkende maatregelen).
2. Per alternatief moet worden aangegeven van welke verkeer- en vervoerinfrastructuur is uitgegaan (zie de vastgestelde richtlijnen van maart 1992, pagina 6) en hoe de geplande infrastructuur zich verhoudt tot de gedachte stedenbouwkundige structuur (bebouwingsdichtheden, locatiekeuzes van bedrijfsterreinen) en wat de invloed van de geplande verkeer- en vervoerinfrastructuur is op de verdeling van de verplaatsingen over de vervoerwijzen¹⁰].
3. In de MER moet een beschouwing worden opgenomen over de verkeer- en vervoereffecten (positief en negatief) van de realisatie van 3000 woningen tot aan 2005 in Flevoland en/of Gelderland en van de opvang na 2005 (zie ook § 2.2 van dit advies)¹¹].

10 Zie inspraakreacties nummers 3, 7 (bijlage 4).

11 Zie inspraakreacties nummers 7, 8 (bijlage 4).

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het milieu-effectrapport
Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 28 oktober 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

PROVINCIE :: UTRECHT

Dienst ruimte en groen

Galerijen 15 Postbus 80300
Utrecht 3508 TH Utrecht
Telefoon 030-6691111
Telefax 70306
Fax 030-522564

"

Aan Commissie voor de Milieu-effectrapportage
Arthur van Schendellaan 800
3511 ML UTRECHT

Commissie voor de Milieu-effectrapportage	
ingekomen :	1 NOV. 1993
nummer :	1501-93
dossier :	390-104 Elm 112 + 103
kopie naar :	Ec. St. - 025-101

Datum 28 oktober 1993
Nummer
Uw brief van
Uw nummer
Bijlage diversen

Afdeling RR/RPO
Referentie G.J.Slag
Doorkiesnr. 030 - 583250
Onderwerp adviesaanvraag cfr.
Wet milieubeheer m.b.t.
MER Woningbouwlocaties
streekplan Utrecht

"

Met ingang van 1 november a.s. wordt het ontwerp-streekplan Utrecht en het MER Woningbouwlocaties streekplan Utrecht formeel terinzage gelegd. In de bijgevoegde streekplanbrochure treft u daarover informatie aan.

Overeenkomstig de Wet milieubeheer stellen wij u in de gelegenheid om aan provinciale staten van Utrecht advies uit te brengen met betrekking tot het MER Woningbouwlocaties streekplan Utrecht. Wij verzoeken u daarbij de wettelijke adviestermijnen in acht te nemen.

Het MER en het ontwerp-streekplan Utrecht treft u bijgaand aan. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met het bureau planontwikkeling, de heer R.H. Polman (tel.030-583247).

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

drs. G.J. Slag
hoofd bureau planontwikkeling

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 208 d.d. 29 oktober 1993

PROVINCIE :: UTRECHT

Bekendmaking

ONTWERP STREEKPLAN UTRECHT

Het bestuur van de Provincie Utrecht legt vanaf 1 november 1993 tot en met 14 januari 1994 het ontwerp-streekplan Utrecht ter visie. Dit ontwerp-streekplan geeft in grote lijnen voor de periode tot het jaar 2005 aan in welke gebieden in de provincie Utrecht nieuwe woningen en bedrijven moeten komen, waar de landbouw zich verder kan ontwikkelen, welk gebied geschikt is voor recreatie en waar de natuur nieuwe kansen krijgt. Ruimtelijke plannen van gemeenten, zoals bestemmingsplannen, worden aan een streekplan getoetst. Ten behoeve van het ontwerp-streekplan is ook een Milieu-Effectrapport (MER) Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht opgesteld voor de geplande grote bouwlocaties. Met dit MER wordt inzicht gegeven in de milieu-effecten bij realisering van deze woningbouwlocaties. Het MER dient voor Provinciale Staten als milieu-informatiebron bij het maken van keuzes voor de grote woningbouwlocaties.

Informatie-avonden

Over het ontwerp-streekplan en het MER organiseert de provincie Utrecht een viertal informatie-avonden. Tijdens deze avonden zullen provinciebestuurders en ambtenaren een toelichting op het ontwerp-streekplan en het MER geven en kunt u eventuele vragen stellen.

De informatie-avonden vinden plaats op:

- * donderdag 25 november, Het Arsenaal, Groenedaal 26 in Woerden;
- * dinsdag 30 november, Hoog-Brabant, Radboudkwartier 23 (Hoog-Catharijne) in Utrecht;
- * donderdag 2 december, De Eenhoorn, Wilhelminalaan 33 in Amersfoort;
- * donderdag 16 december, De Lampegiet, Kerkewijk 10 in Veenendaal.

Alle avonden beginnen om 20.00 uur.

Waar kunt u de plannen inzien?

Het ontwerp-streekplan en het Milieu-Effectrapport Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht liggen tijdens kantooruren vanaf 1 november 1993 tot en met 14 januari 1994 overeenkomstig artikel 4A van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en artikel 7.20 van de Wet Milieubeheer ter visie in de bibliotheek van het Provinciehuis (Achter Sint Pieter 200, Utrecht) en in de bibliotheek van het Provinciekantoor (Galileilaan 15, Utrecht). Verder liggen het ontwerp-streekplan en het MER ter visie in alle gemeentehuizen en openbare bibliotheken in de provincie Utrecht.

Schriftelijk bezwaar

Vanaf 1 november 1993 tot en met 14 januari 1994 kan iedereen schriftelijke bezwaren indienen tegen het ontwerp-streekplan en het MER bij:

Provinciale Staten van Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Mondeling bezwaar

In verband met de wettelijke voorschriften is het voor het ontwerp-streekplan alleen mogelijk om schriftelijk bezwaar in te dienen bij Provinciale Staten van Utrecht. Uw mondelinge op- en aanmerkingen tijdens de informatie-avonden kunnen daarom niet als een bezwaar worden meegenomen. De procedure voor het MER is enigszins anders. De op- en aanmerkingen tijdens de informatie-avonden over het MER, voor zover ze betrekking hebben op het niet voldoen van het MER aan de richtlijnen, worden wel bij de verdere besluitvorming meegenomen (artikel 7.23 lid 2 Wet Milieubeheer).

Behandeling bezwaren

Na 14 januari 1994 zullen Provinciale Staten van Utrecht de ingediende bezwaarschriften behandelen. Daarna stellen zij het streekplan vast. Het is de verwachting dat dit gebeurt in juni 1994.

Kosten

Het ontwerp-streekplan is te koop voor f 25,-. Het MER kost f 50,-. Van het MER is ook een samenvatting beschikbaar, deze kost f 10,-. Alle prijzen zijn inclusief verzendkosten.

De nota's zijn schriftelijk te bestellen bij de provincie Utrecht, bureau reproductie en verzendingen, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

U kunt ook telefonisch bestellen, tel. 030 - 58 22 26.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Provinciale Staten van Utrecht

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Utrecht

Besluit: vaststelling van het Streekplan Utrecht (1995-2005)

Categorie Besluit m.e.r.: 11

Activiteit: het aanwijzen van nieuwe woningbouwlocaties in de regio's Utrecht en Amersfoort voor respectievelijk 30.600 en 12.200 woningen

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 2 januari 1992

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 februari 1992

richtlijnen vastgesteld: 31 maart 1992

kennisgeving aanvullend voornemen: 3 maart 1993

aanvullend richtlijnenadvies uitgebracht: 5 april 1993

aanvullende richtlijnen vastgesteld: 27 april 1993

kennisgeving MER: 29 oktober 1993

toetsingsadvies uitgebracht: 16 februari 1994

Bijzonderheden:

In het oorspronkelijke voornemen werd geen mogelijkheid voorzien tot grootschalige woningbouw in de ontwikkelingsrichting Vleuten-De Meern op de plaats van de aldaar aanwezige glastuinbouw. Tijdens de opstelling van het MER werd deze mogelijkheid alsnog ingebracht via de vaststelling van aanvullende richtlijnen in april 1993. De mogelijke ontwikkeling van de locatie Vleuten-De Meern werd daarbij gekoppeld aan de hervestiging van de glastuinbouw uit dat gebied in de Harmelerwaard en omgeving.

Nog voor het uitbrengen van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. werd op 8 februari 1994 als uitwerking van het VINEX startconvenant een onderhandelaarsaccord getekend voor de regio Utrecht tussen het rijk, de provincie Utrecht en het Regionaal Beraad Utrecht over de bouw in de periode 1995-2005 van 31.600 woningen waaronder 20.000 woningen op de locatie Utrecht/Vleuten-De Meern, 5.600 woningen in bestaand stedelijk gebied en 6.000 woningen in Houten-Zuid. Tevens werden procedurele afspraken gemaakt in het Afsprakenkader Glastuinbouwverplaatsing over de verplaatsing van de glastuinbouw van Utrecht/Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving. Ook zijn in het accoord afspraken opgenomen over twee nieuwe stations Vleuten-Oost en Houten-Zuid en over tramverbindingen Utrecht CS-Uithof en naar de nieuwe locatie Utrecht/Vleuten-De Meern. Dit accoord in het VINEX-traject (als tussenstap op weg naar het definitieve uitvoeringscontract) loopt daarmee vooruit op de vaststelling van het streekplan wat betreft de regio Utrecht.

In haar toetsingsadvies geeft de Commissie voor de m.e.r. aan dat het MER onvoldoende onderbouwing met milieu-informatie biedt voor de vaststelling van het streekplan. Het gaat met name om de volgende onderdelen: hervestiging van glastuinbouw uit Vleuten-De Meern, de doorkijk na de planperiode na 2005, de uitwerking van alternatieven en met name het meest milieuvriendelijke alternatief en de beschrijving van de verkeer- en vervoerproblematiek. Het advies geeft aanbevelingen hoe deze tekortkomingen kunnen worden aangevuld.

Vermeldenswaard is verder dat op initiatief van het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) op 25 mei 1993 een m.e.r.-procedure is gestart, waarin eveneens onderzoek wordt gedaan naar de toekomstige woningbouw in de regio Utrecht. Dat op te stellen MER zal dienen ter onderbouwing van de besluitvorming over het intergemeentelijke structuurplan.

Samenstelling van de werkgroep:

W.A.S. van Meel

ir. K. Nije

ir. D.F. Sijmons

dr. J. T. de Smidt (voorzitter)

drs. ing. P.J. van Vugt

dr. M.J. Wassen

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck (richtlijnenfase) en drs. J.J. Scholten (toetsingsfase).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

De Commissie voor de milieu-effectrapportage ontving de volgende inspraakreacties van het bevoegd gezag. Wat de aard van de reacties betreft, valt een onderverdeling te maken. De reacties nummers 1 tot en met 3 spreken zich uit over het MER. De reacties nummers 4 tot en met 7 richten zich behalve op het ontwerp-streekplan ook op het MER, terwijl de reacties nummers 8 tot en met 13 het ontwerp-streekplan als onderwerp hebben en slechts zijdelings te maken hebben met het MER.

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cic. m.e.r.
1.	940114	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Utrecht	Utrecht	940126
2.	940112	Regionale inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne	Utrecht	940126
3.	940113	Hoofdingenieur-Directeur, directie Utrecht van Rijkswaterstaat	Nieuwegein	940126
4.	931230	Gemeente Vleuten-De Meern	Vleuten	940126
5.	940114	Gemeente Maarsen	Maarsse	940126
6.	940111	N.V. Waterleidingbedrijf Midden-Nederland	Utrecht	940126
7.	940114	Stichtse Milieu Federatie	Utrecht	940126
8.	940104	Gemeente Utrecht	Utrecht	940126
9.	940114	Gemeente Houten	Houten	940126
10.	940106	Vereniging Harmelerwaard Veilig en Groen	Harmelen	940126
11.	940113	Belangenvereniging Agrariërs Vleuten- De Meern- Harmelen	Vleuten	940126
12.	940103	Gemeente Amersfoort	Amersfoort	940126
13.	940112	Belangenvereniging Hooglanderveen	Hooglanderveen	940126

BIJLAGE 5

Overige opmerkingen over het MER

De onderstaande opmerkingen kunnen van belang zijn voor de aanbevolen aanvulling op het MER en dus voor de verdere besluitvorming.

- De berekeningen voor de *woningbehoefte* en de cijfers voor nieuw te bouwen woningen in de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort zijn ontleend aan de "Perspectievenschets RO-2015" en de daaropvolgende "Overlegnota van Schets naar Plan". Er zijn volgens het MER (pagina 2.3) nieuwe berekeningen uitgevoerd in het kader van de opstelling van het ontwerp-streekplan, maar die berekeningen zijn niet opgenomen in het MER en evenmin in de bijbehorende documenten.
- Het streekplan zal naast de grootschalige woningbouwlocaties in de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort ook de bestemming vastleggen van enkele *bedrijventerreinen* die direct samenhangen met de diverse deellocaties voor woningbouw (zie samenvatting van het MER, pagina 8 en Hoofdrapport, pagina 4.8). In het MER wordt geen beschrijving gegeven van de ontwikkeling van deze bedrijventerreinen in relatie tot de woningbouw in de diverse verstedelijkingsrichtingen. Ook is geen relatie gelegd met de behoefte noch is een onderscheid gemaakt naar de aard van de werkgelegenheid¹].
- In het Startconvenant VINEX verstedelijking Stadsgewest Utrecht wordt de *locatie Schalkwijk* beschouwd als nader af te wegen alternatieve ontwikkelingsrichting voor de periode 2005-2015. Op pagina 4.5 van het Hoofdrapport staat dat verstedelijking van het gebied Schalkwijk mede in verband met een ruilverkaveling in uitvoering niet direct voor de hand ligt. De ontwikkelingskaart na 2005 op pagina 167 van het ontwerp-streekplan toont deze locatie dan ook niet. Is de ruilverkaveling in uitvoering in het gebied Schalkwijk de enige reden voor de uitsluiting?
- In de tabel op pagina 3.15 (figuur 3.1) staat dat het *eindrapport van de Stuurgroep Groene Hart van 1992 niet strijdig is met het voornemen*. Dit is onjuist gezien het voornemen tot hervestiging van de glastuinbouw uit het gebied Vleuten-De Meern in de Harmelerwaard en omgeving, haaks op de wens in het rapport van de Stuurgroep Groene Hart tot inrichting van een onbebouwde groene geleidingszone tussen Vleuten en Harmelen. Overigens heeft een aantal van de in § 3.2 van het Hoofdrapport beschreven *beleidsnota's en documenten* relatief weinig betekenis in kaderstellende zin voor het MER en het ontwerp-streekplan en had dus zonder bezwaar weggelaten kunnen worden.
- In de *verplaatsing van de glastuinbouw naar de Harmelerwaard en omgeving* is uitgegaan van een grondbehoefte van 510 ha, gelet op het aantal te verplaatsen bedrijven, de noodzakelijke infrastructuur en de grondverwervingsmogelijkheden. Gestreefd zal moeten worden naar een geconcentreerde en projectmatige hervestiging van de glastuinbouw, waardoor minder ruimte nodig is. Dat impliceert dat vermoedelijk gewerkt zal moeten worden met een positieve glastuinbouwbestemming in het bestemmingsplan, teneinde de gronden ter plaatse te kunnen verwerven. Mede gelet op de gestelde randvoorwaarden in § 8.5.3 en de inpassing van de bestaande functies (onder andere

1 Zie inspraakreactie nummer 3 (bijlage 4).

fruitteelt) doet zich de vraag voor wat de netto beschikbare capaciteit van de Harmelerwaard is voor de glastuinbouw. Is de verplaatsing van de veiling Vleuten-De Meern reëel te verwachten, gelet op de investeringen en het kapitaalverlies van het bestaande veilingcomplex?

- Er is geen gebruik gemaakt van gangbare verkeersprognosemodellen waarbij eerst verplaatsingen worden berekend en daarna de modal split (vervoerswijze-keuze) wordt bepaald op basis van de beschikbare infrastructuur (weg, rail, bus). De modal split aannames zijn onafhankelijk gedacht van de beschikbaarheid van infrastructuur en/of voorzieningen. De invloed van nieuwe wegen, hogere treinfrequenties, vrije bus- en trambanen en verkeers congesties op de gehanteerde modal split is zodoende buiten beschouwing gebleven. De verdeling van reisafstanden en de verdeling over de vervoerswijzen is voor alle alternatieven gelijkgeschakeld (zie ook de tekst bovenaan pagina 7.11).
- Onder de beschrijving van de milieu-effecten wordt het *bodemgebruik* als één van de parameters gebruik (zie § 7.4). Hierbij is als één van de criteria gebruikt het verlies aan economische waarde voor de landbouw. Dat is echter geen milieu-aspect. Daarnaast wordt als criterium gebruikt de extra ruimte die beschikbaar is voor groenvoorzieningen. Dit valt echter onder de milieu-aspecten natuur (§ 7.5) en woon- en leefmilieu (§ 7.7). Het aspect bodemgebruik had niet toegepast moeten worden als één van de ingangen voor de milieu-effecten.
- De relatie tussen het woon-leefmilieu in de nieuwe woonlocaties en de externe veiligheid is slechts kort aangestipt op bladzijde 7.32 van het Hoofdrapport van het MER en wel voor wat betreft de bedrijventerreinen - overigens zonder vermelding van de externe veiligheidszones langs bestaande en nieuwe infrastructuur²].
- Op verschillende plaatsen in het Hoofdrapport is sprake van gegevens over *bepaalde gebiedskenmerken* bijvoorbeeld op pagina 5.4 verontreinigingslocaties, op pagina 5.5 kwelgebieden. Die behoren echter op kaart te worden aangetoond.
- De ontwikkelingsrichting Houten-Zuid speelt een prominente rol in verschillende alternatieven. Het MER geeft geen informatie over de bestaande karakteristieke inrichting en ontsluiting van Houten. Wordt gedacht de stedenbouwkundige structuur van het nieuwe woongebied Houten-Zuid daar op af te stemmen?

2 Zie de richtlijnen voor het MER, bladzijde 11 en inspraakreactie nummer 3 (bijlage 4).